

01/12/2023

Lp Kaia Sarnet

EPÜ tagasiside Üleriigilise planeeringu
lähteseisukohtadele ja KSH programmile

Üleriigilise planeeringu (edaspidi ÜRP) lähteseisukohtade dokument sätestab, et ÜRP annab ruumilise väljundi riiklikes arengukavades sõnastatud kestlikele eesmärkidele, moodustades ühtse süsteemse terviku. ÜRP lähtekohaks on ruumi väärtustamine. Eesti Planeerijate Ühing (edaspidi EPÜ) nõustub antud printsiibiga, kuid soovib juhtida tähelepanu ÜRP rakendamise realistlikkusele.

EPÜ on seisukohal, et planeering peab olema rakendatav ning üldine põhimõte on, et planeeringutest on ühiskonnale kasu siis, kui neid ellu viiakse. ÜRP-i kinnitab Vabariigi Valitsus arengudokumendina, ehk Eesti Vabariigi ruumilise arengu strateegiana. Teeme ettepaneku ÜRP-i roll ja eelkõige ÜRP-i rakendamise põhimõtted ja õiguslikud mehhanismid selgemalt sätestada seaduse tasemel. Selleks teeme ettepaneku muuta vastavalt planeerimisseadust ja riigieelarve seadust, mis sätestaks ÜRP-iga arvestamise kohustuse teiste riiklike arengukavade koostamisel ja rakendamisel, sh riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve koostamisel.

Riiklike investeeringute pikaajalisel kavandamisel ja investeeringuotsuste langetamisel on vajalik ÜRP-iga arvestada, sest vastasel juhul ei ole võimalik viia ellu lähtekohana sõnastatud ruumi väärtustamist. Lisaks teeme ettepaneku nimetatud seaduste tasandil kirjeldada ära vastava ministeeriumi (Põllumajandus- ja Regioonaministeerium) ja regulaatorasutuse (kavandatav Maa- ja Ruumiamet) roll, ülesanded ja vastutus ÜRP-i elluviimisel ning võimalikud õiguslikud sekkumismehhanismid riiklike investeeringute kavandamisel. Sellisel juhul on võimalik tuua

ruumi väärtustamise ja ruumilise planeerimise kokku lepitud printsiipide arvestamine riiklike investeringuotsuste tegemisel.

ÜRP-ile järgneval tasemel on kindlasti olulised regionaalsed planeeringud, sh lähteseisukohtade dokumendis nimetatud Tallinna, Tartu, Pärnu ning Ida-Virumaa “linnade keti” linnaregioonide planeeringud. Mitmed ruumilise planeerimise küsimused (sh liikuvus ja asustusstruktuur) on omavalitsuste piire ületavad ning vajavad laiemat kokkulepet ning arutelu omavalitsuste vahel. Regionaalsete planeeringute puhul on vajalik, et ÜRP sätestaks nende koostamise, elluviimise ja seire põhimõtted ning määraks planeeringute koostamise eest vastutavad institutsioonid. Lähteseisukohtade dokumendi võib tõlgendada hetkel selliselt, et need planeeringud on riiklikud ning nende koostamise protsessi juhib riik. Sellisel juhul on vajalik sätestada planeerimisseaduses riigi ja kohalike omavalitsuste rollijaotus ning lähtuda tuleb kohalike omavalitsuste autonoomsuse põhimõttest, et riiklike planeeringute koostamisel ei tekiks riivet omavalitsuste õigustele.

Juhime tähelepanu ka vajadusele hoida ÜRP koostamisel strateegilise ruumidokumendi üldistusastme tasandit määratledes üldiseid põhimõtteid ja suundumusi ning andes suuniseid järgmise tasandi planeerimisdokumentide koostamiseks. Samuti on vajalik üleriigilise planeeringu lõppdokumendi koostamisel tunnetada planeeringu kohta ja eesmärki planeerimisprotsessis ning hoida fookust olulisel, et planeering ei muutuks ebamõistlikult mahukaks, oleks jälgitav ja ellu viidav.

Lugupidamisega,
Kaido Koppel
/allkirjastatud digitaalselt/

Eesti Planeerijate Ühingu
Juhatuse esimees

